

Suokra-wälikirja.

Omistamaani Maantolan kartanoon Enopriesten
pitäjän Maantolan kylässä kuuluvaan Porttenspölyän
torppaan - tai näten ajuttakki
seuraavilla ehdoilla:

1:o) Suokra-aika on 10 vuotta, alkaen Maalis kuun 14 päivästä vuonna 1904,
jolloin vuokramies saa ottaa tilan haltuunsa. Vuokra- vuosi luetaan samasta päivästä.

2:o) Torppa annetaan vuokralle rakennuksineen, tiluksineen siinä kunnossa, kuin se toimitettavassa
tulotafelmuksessa havaitaan olevan.

3:o) Yllä olevasta torpasta suoritetaan torppari vuosittain kartanoon veroa:

a) rahassa: kolme sataa kuusikymmentä (260) markkaa

b) luonnossa: viisi, kantoja, marjoja y. m., kaikki verokappaleet täysikuntoista ja moitteetonta tavaraa,

tuten alla seuraa: yläsi (1) kilo viljoja yläsi kolmevuorokauden
saksä kuusitoista litraa jenoja, yksi litra man
rikkeitä, kolme syytä makkajia

Kaikki yllä mainitut pitää olla täysin suoritettut ennen Tuomaan päivää.

c) päivätyö - ainesta tuomaan: 1:o) viikkopäiviä. Joka viikko hevos-työpäivää ja
miehityöpäivää ympäri vuoden. Hevospäivien ajemasta otetaan jalkapäiviä, jolloin 2 hevos-
päivätyöstä on tehtävä 3 jalkapäivää, silloin, jos torpparin hevonen joskus on niin voinaton ja huono, että
katkotaan sen, ei voidaan olla parissa toisten torpparien eli talon hevosien kanssa. 2:o) matkapäiviä. Vuoden
kuluessa matkoja: 2 pitteä 1 lyhympää matkaa tahi 30 päivää.
Jos matkoja ei ole tehtävänä, on matkapäivät suoritettavat hevos-työssä niinkuin muutkin veropäivät, ja on
niitä tehtävä milloin talosta määrätään. 3:o) apupäiviä. Siivellä 30 apupäivää hevosella ja 60
apupäivää jalkajin, joita jalkapäiviä työn laadun mukaan täydvoimainen naimentui voi suorittaa. Milloin
tarve vaatii oloon isännällä oikeus kutsua useampiakin apupäiväläisiä yllämainitusta torpasta. Apupäiviä
tehdään riittävästi y. m. työssä Porttenspölyän maantiellä teh
tävä kuusi (6) hevospäivää vuodessa.

4:o) Työpäivän pituus on kolmekymmen 1 päivästä Huhtikuun
1 päivään noin kello 6 to aamulla samaan aikaan
illalla ja jälellä olevana vuoden aikana kello 5 to - 8 illalla
lukuunottamatta ruokalemat, joita on kartanon hallinnon määrähien mukaan yksi tunti kolme kuun ja
Huhti kuun välisenä aikana, mutta kaksi jälellä olevan vuoden aikana, kestään siurustoma 1
tunnin sekä päivällisloma 1 tunnin ajan.

S u o m ! Kaikista ylläolevista päivätyöistä otetaan huomautettu, että ne yllämainitun uballa ilman
laillista muuttopäivää, ovat kiertelemisittä ja rehelliesti täytettävät, ja otetaan niiden suhteen vielä huomai-
tettu, että torpparin pitää aina heti totella käskyä työhön, eikä ilman ilmoitettua estettä pois jäädä. Ilmoitta-
mattomasta pois jäämisestä sakotetaan torpparia 1 päivätyöllä jota kerralta. Vielä pitää torpparin lähettää
työhön sellaisia väkeä ja hevosia, joilla on voimaa ja halua päivätyöitten täyttämiseen, etteivät ole häiriöksi ja
esteeksi muille työssä. Jos torpparin hevosta tarvitaan pariin kartanon eli muiden torpparien hevosien kanssa
mihin ajoon tahansa, niin sitä ei saa kieltää. Jos torppari laittaa uppiniskaisen eli muuten kelvottoman päi-
vätyöläisen, jota isäntä ei voi täydellä hyväksyä, lähetetään se takaisin ja on torpparin itse tultava työhön eli
hankittava toinen päivätyöläinen. Työssä pitää torpparilla itjellään oleman kaikki työ- ja ajokalut ja pitää ne
ehdottomasti oleman sellaisia, kuin kartanonkin kalut eli muuten isännän hyväksymät. Jos päivätyöistä anne-

taan toimintatavaksi, ovat ne aina niitä jätettäväksi, ja jos ei niitä tehtäisi, on päättävästi menettävä
käsittely. Jos joku toivoo tuloksista tuottaa torppaan käsitystä, että se siitä toivotaan toiseen läheisempään
torppaan, on se kieltyä aina läsnäollessa ja sen laiminlyönnistä saakka torppari jättää yhden pätevänsä joka
kerralla. Näinään ajettavia työehtoja ja etuuksia, ovat ne sekä toivota, on aina ja joka paikassa ehto-
tomasti toteutettava, jos erittäin tarvittaessa.

20. Pitää täydellisesti kunnossaan, pitää kaikkien omien pientensä puolesta olevat aikat ja omilla mail-
laan olevia esia

Viikot- ja opetusvelvollisuksien täyttämistä on tarkkailtavaan mukaan päättävä ja arvioitavista täysin seurattava.

60. Ilmoitet ja palovakuutusmaksut. Torppari vastaa kaikkia torppasta ja torpan väestöä mene-
vistä maksuista ja ulkoisista, omista ne missä nimellä tahansa, näiden joukosta myös palovakuutusmaksu-
ista. Palovakuutuksesta pitää siirtää huolen, ja kustannus rakennuksesta määrätään erittäin puhtaasti ja erit-
tään muuten aiheiden ja tulo arvo. Jos joku rakennus torppasta palaa, nostaa siitä palovakuutussumman
ja pidetään sitä itselleen puhtaasti etan ja loppu jää torpparille, joka on edesvaatuksesta muuten rakennuksen
laittamisesta täysin kuiton puhtaasti sijaan. Jos uusi rakennus tarvitaan entistä suurempi, olkoon torppari
velvollinen kunnossaan rakentamaan, olipa entinen palanut tai vanhuudesta rippunut, mutta tarkkailuasteen
arvon mukaan saapi hän siinä siinä määrällä korvauksia suuremmista kustannuksistaan. Mikäli pidetään torp-
paa ja hänen väkensä tulla erittäin puhtaasti. Ja kielletään torpparia ja hänen väkensä Toukokuu 15
päivään ja Toukokuu 15 päivään välillä ajalla 30 markan katon ohalla ja wabingonkorvaamisen velvollisuudella,
talonrakennuksen eli työehtojen luvasta hyödyntämistä tulla ulkona kelloa, metsässä eli niittymaalla. Torp-
paa ei muuten saa viikkokassa, heinäkuusta eli muissa ulkoisuuksissa poltto tupakkaa, ei kotona eikä facta-
noissa. Jos torppari ja hänen väkensä rikkoo tätä vastaan, olkoon joka eväitä viikkoa *viiden* markan
sakkomaksuun, joka menee torpparien apukassaan; sitä paitsi on torppari velvollinen suorittamaan laillisen katon
ja korvaamaan tapotukseen wabingon. Torpparin velvollisuus on myös ottaa ohja kunnossaan kunnossaan
ja kotonaan majoitukseen, niillain kelloista talon tehtävissä määrätään. Jos katovalta jättäisi talon eli lä-
himpien naapurien metsään, on torppasta siellä oltava yhden miehen kolo polon ajan saamatta siitä mitään päävä-
työtä hyväkseen.

70. Wiikot- ja rakennusvelvollisuksia. Petojen ja niittyjen wiikotuksessa on ehdottomasti nouba-
tettava kokeneen agronomin kautta waat'edes ehkä toimitettava wiikotus suunnitelmaa. Niittymiikotukset ovat
pidettävät hyvässä kunnossa ja siinä määrätään mukaan pitää torpparin vuosittain ottaman vanhempi
kuntia ylös parempaan wiikotukseen. Saunaten pitääkään torppari kaikkia rakennukset torppaan täydessä kunnossa
ja jos tarve waatii rakentaa uusia rippuneiden sijaan. Rakennuksiin näiden tulee wuokramiehen talon
metsästä oistuksen mukaan saatavilla puu- ynnä muilla rakennusaineilla olempana määrättyillä ajoilla tehdä
seuraavat korjaukset, joihin näiden wuokramies on iten määrätty, että wuokramies tulisi maini-
tuksia korjauksista korvautti:

Jokaiseen kunnitettavaan huoneeseen wuokramies laittamaan siivokkain, sekä wuokramies jokaisen täydessä
alunnsuunnossa olevan alunnsuunnossa ja pidetään muuten seinät, perunnat, wälkikat, alkunat ja ewet
täysin siivoina ja kunnossa sekä muurit ehjinä. Kaikkien torpan rakennuksiin wuokramies laittamaan siivok-
kainat. Niiden kunnossapitoon wuokramies pitää siirtää eli se, jonka hän siinä ajettaa, kukaan wuokramies
kassaa, josta torpparit wälkivät toisen, torpparia tarkkailuista josta kolmas wuokramies eli wuokramies, jos tarve
niin waatii. Näissä tarkkailuissa merkitään toimitusleijon huoneiden ja tilusten tila, onko ennen annettuja
käsityksiä täydet ja mitä puutteita täytyy huoneissa, wiikotuksissa, aidoissa ja oisissa, sekä miten ne ovat korjat-
tavat. Mikäli siinä ja torpparin wälkii sopimusta merkitään toimitusleijon. Torpparin tullessa tilalle

ja hänen siitä lähtevään toimitus- ja karsintakassaan sekä muulloinkin vahvistamat vierasmiehet toimitusfirjan allekirjoituksellaan. Tällaisia karsintakassaan toimitusfirjan merkittäviä ja vierasten miesten vahvistamia puutteellisuutta pitää torpparin samassa karsintakassaan määrätyn ajan kuluessa parantaa. Vierasten miesten vahvistamia muistutuksia vastaan ei saa valittaa.

8.o). Rakennuksiin, aidoiksi ja muiksi kotitarpeiksi tarvittavia mänty- ja kuusipuuta ei saa ottaa muita kuin isännän eli hänen määräämää henkilöä merkittäviä, jos sitä määrättyä vastaan riittää, maksamaan torppari jokaisesta mänty- ja kuusipuusta $\frac{1}{2}$ markkaa rungoista yhteiseen torpparien apukassaan ja isännälle rungon hinnan. Mitä torpparia rakennetaan rehu- tai niittypaloja, kalustohuoneita tai muita jellaisia, ovat ne rakennettavat laudoista tai pinnoista ja kato päleistä tai oljista, eikä puolittaisista, ja maksaa talo isäntänsä pinnat, vaan on ne torpparin paikalle itse vedettävät. Jos näitä tavaroita ei ole saatavissa, on torppari velvollinen ilman korvausta kotona hahamaan tarpeensa. Sääkki nauhat on torpparin itse hankittavat. Polttopuun kättäköön torppari maksaa olevia kuivia puuta sekä oksia ja kantoja niin paljon kuin niitä metsässä löytyy. Hakojen takia ei saa yhtään mänty- ja kuusipuuta, ei edes taimia kaataa, vaan on käytettävä katoja, pajuja y. m. lehdettä ja mitä kaadetuista tarpeista sekä perkaufesta hakoja kotoontuu. Hakojen asemesta käytetään torppari sammalpehkuja.

Torpparin on hankittava vuodessa joulukuun talven varakki lehdettä vähintään 50 kuormaa omilta tiluksiltaan ja yhteiseltä laitumelta; jos ei ole sitä määrää, on maksava torpparien yhteiseen apukassaan 30 penniä kuormalta. Polttopuun kättäköön vähentämiseksi on torpparin kiireimmiten hankittava itselleen pelokone sekä muuripata ja hellilaitos.

9.o). Torppari saapi omaksi tarpeeseen hakata hakkoja ja riisipuita 30 kuutio metriä maassa olevista puista ja 50 kuutiometriä vyytystä koiuuja ja leppiä kartanon määräämästä paikasta ja tarkkojen sääntöjen mukaan; jos nämät eivät riitä, niin maksaa torppari isännälle 50 penniä kuutiometriltä, mutta jos hän vähemmällä tulee toimeen, saa hän isännältä saman maksun kuutiometriltä.

10.o). Eoiden ja kasvien polttaminen ilman lupaa on torpparilta kielletty; kuten myös metsästä ja kalastus. Minkäänlaatuista metsäntuotteita ei torpparilla ole lupa viiedä omista piireistä pois, ei vaihtaa eikä myydä. Sama on laita heinien ja kaitennimisten karjanrehujen kanssa. Kuitenkin saakoon torppari isännän suostumuksella ja tiedolla myydä toiselle kartanon torpparille liitoja rehuvarojaan.

11.o). Starjaansa saa torppari pitää yhteisellä sitä warten eroitetulla laitumella, mutta jos se talon eli toisten torpparien wiljelymaille tukee pahoja tekemään, olkoon torppari velvollinen korvaamaan wahingon lain mukaan. Elukoita pitää torpparilla oleman yli vuoden, ellei isäntä anna luvun olla alemman: 2 hevosia, lehmää, joka tyynyrialaa kohden wiljeltyä maata $\frac{1}{2}$, lampaita korkeintaan 8, wuohia ei saa pitää paitsi sijalla tai lieta-muorassa.

12.o). Myään kuulumattomia henkilöitä ei torppari saa luonaan juoia eikä kirjoisjaan pitää.

13.o). Kartanon alle kuuluvasta wäestöstä ei torppari saa palkata itselleen, ei taloon apupäiväläiseksi eikä omiin töihinjää ketään ilman isännän lupaa.

14.o). Torpparien yhteisestä apukassasta annetaan apua hallojen ja muiden wahinkojen helpoittamiseksi sekä yhteistoiminnan edistämiseksi, mutta aluksi annetaan apua ainoastaan juurempien wahinkojen sattumista tarpeellisuudelle, vaan rahaston wartuttua niin juureksi, että wuotuiset korot nouwivat yli sadan markan, niin käytetään osa korosta joka wuosi yhteisten koneiden, apulannoitusten qunä muiden jellaisten oostoon. Myös käytetään rahaston waroja ja korvoja wanhojen, ijättäiden ja kuuuloisten torpparien sekä heidän palvelijoitensa eläkewutti. Tätä rahastoa hoitaa kartanonomistaja sekä kaikki torpparien keskuudesta waltittama apujäsentä, jotka yhdessä ovat täydessä tilintekowelwollisuudessa ylläolewista waroista.

15.o). Allamainituista tyistä voi kartanonomistaja heti ilman laillista muuttopäivää eroittaa torppa-
sen vuokraajan, joka on paitsi laillista edesvästausta, meluvollinen palttijemään kaikki tämän kautta syntyneet
wahingot, jotka ohessa torppari menettää kaiken oisentien apufasiaan, vuoden kassuuihin ja mahdollisesti löp-
tyvään eläinten ruokaan. 1.o) Kun torppari vapaatahtoisesti on rikkonut tämän vuokrauälitirjan ääntöjä ja
ehtoja vastaan. 2.o) Kun torppari harjoittaa juoppoutta, haureutta tai muuta yleistä huveyttä ja järjeetvöstä
vastaan jotiivaa elämää, salafapaloitjemistä, nurkkatansien pitämistä eli muuta jelloista. 3.o) Jos torppari
tuomitaan yleisen lain rikkomisesta tai joutuu kiinni petofesta, metämvarfandesta tahi kättee pahamaineista
ihmiisiä. 4.o) Jos torppari käyttäytyy lopimattomasti ääntöään tahi hänen aietamia ääskijöitään kohtaan tahi
faattaa väkewillä juomilla äjänän aietannat etumiehet ja töiden johtajat toimiiija feluottomikijä ja tyhenemät-
tömikijä.

16.o). Jos vuokraaja kuotee ennen vuokra-ajan loppua, ilmoittafoot perilliset heti äjänälle, tahtowafko
he torppaa edelleen pitää ja kuka heistä eli heidän puolestaan vastaan vuokrauälitirjan täyttämifestä. Jos
äjäntä aijan huwäköhy, nauttiivat perilliset vuokraoifeutta ajan loppuun, mutta jos eiwät woi tahi tahto sitä
käyttää, jättäfööt torpan laillista muuttoaikaa nautittuuan.

17.o). Kun vuokraaja lähtee tilalta vuokra-ajan lopufia tai omasta tahi kartanon puolesta irtifanot-
tuna, jolloin irtifanomifin pitää tapaftua Tuomaanpäiwänä tai sitä ennen, jefä ~~1900~~ muutto Ma-
liffikuun 14 p. ~~ensi sunnina~~, jättäföön jaman werran juwitouulle ja kelamokijä walmitfettua
maata, kuin wiimeifinä muuttamifien edellifinä wuofina on tilalla ollut. Wiinitään olkoot kaikki tarpeellifet ja
tawallifet talwifajot tehdyt. Pihalauta pois ajettu ja fijalle uutta rutaa 100 kuormaa ajettu jefä riipijuita
12 kuutiometriä ja halkoja 8 kuutiometriä hakattuna.

18.o). Muutoin on noudatettava laki maanvuokrafa maalla fejäkuun 19 päiwältä 1902.

Tätä vuokrauälitirjaa on yhtäpitävä kappale laadittu molemmille afianofajifelle; mikä kaikki täten
wafuutetaan.

Suopioinen, Pantolan Jousu kuun 17 päiwänä 1903.

H. H. Pätiälä

Tähän vuokraojomufkeen tyydyn ja fitoudun sitä tarkoin noudattamaan. Paikka ja aika kuin yllä.

Walfriit Kartenpohja
(Vuokraaja).

Tobifstawat:

oj: Alanicus

Lisa Touko